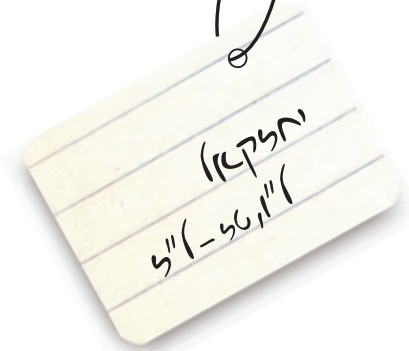

מתן על הפרק

התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

פרק ל"ו, טז-לח

פרק ל"ו פותח בדברי נחמה וגאולה לארץ וממשיך בתיאור גאולת העם. תיאור גאולת העם כולל סקירה נבואית היסטורית המתמקדת בחילול השם בגלות, ובגאולה שתבוא בעקבותיו.

1 תיאור גאולת העם:

א) תיאור הגאולה בפרק שונה מהתיאור השכיח של הגאולה. על מנת לעמוד על השוני בחנו את הנימוק לגאולה (כב-כד), את טיב השינוי שיתחולל בעם ואת מקורו של השינוי (כה-כז). שימו לב גם לתגובת העם לגאולה (לא-לב).

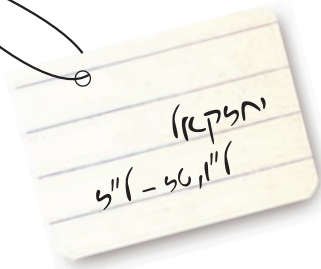
ב) הגאולה נחלקת לשני שלבים: העלאת העם לארץ (כד) וטיהור העם (כה-כז). מה הצורך בשני שלבים אלה כדי לפתור את בעיית חילול שם ה' בגויים?

2 טהרת העם:

א) 'וְזָרַקְתִּי עֲלֵיכֶם מִיַּם טְהוֹרִים וְטָהַרְתֶּם' (כה) זריקת מים טהורים היא הדימוי לטהרתו ותיקונו של העם. השווו לתיאור החטא בתחילת הנבואה (יז), וחשבו כיצד תואם דימוי זה את אופיה הכללי של הגאולה. העזרו בדברי **אברבנאל**: 'זרקתי עליכם מים טהורים' - כי כמו שהנידה להתקרב אל בעלה תטבול במים חיים להיטהר מהטומאה, כן ישראל יסירו מעליהם עוונותיהם בעניין שיישארו טהורים ונקיים מהם, **והנה ייחס התשובה אליו יתברך באמרו: 'זרקתי עליכם', לפי שתשובה לא תשלם אלא עם העזר הא-לוהי** שיושפע על החוטא לשוב אליו, וכמו שאמר 'השיבנו ה' אליך ונשובה'. ראו גם את דברי רבי עקיבא בחתימת מסכת יומא: 'אמר ר' עקיבא: אשריכם ישראל, לפני מי אתם מטהרין ומי מטהר אתכם? אביכם שבשמים, שנאמר 'זרקתי עליכם מים טהורים וטהרתם'."

ב) זריקת מים טהורים נזכרת בתורה ביחס לטמאי מת (במדבר י"ט, ג). לאור זאת, נסו להציע הסבר נוסף לשימוש בדרך טהרה זו. שימו לב גם להמשכו של תיאור הגאולה בפסוק כו.

פרק ל"ז

בפרק ל"ז כלולות שתי נבואות המתארות את שלבי הגאולה בדימויים עזי מבע, והן מן הנבואות הבולטות שנחקקו בתודעת האומה: הנבואה הראשונה (א-ד) היא חזון תחיית העצמות היבשות שנגלה ליחזקאל בבקעה. חזון מופלא זה הינו משל לתחיית האומה וגאולתה. הנבואה השניה (טו-כח) היא נבואה סמלית, שבה מצטווה יחזקאל לאחד שני עצים המסמלים את שתי הממלכות, ישראל ויהודה, כביטוי לאיחודם מחדש של שבטי ישראל בארץ בתקופת הגאולה.

3 עיינו במחלוקת התנאים שלפניכם, וחשבו מהו המוקד של חזון העצמות לפי רבי יהודה ומהו מוקד החזון לפי שאר התנאים: 'רבי אליעזר אומר: מתים שהחיה יחזקאל עמדו על רגליהם, ואמרו שירה ומתו... רבי יהודה אומר: אמת משל היה... (רש"י: משל היה - שהיה מרמז להם על הגלות, כאדם מת שחוזר וחי, כך ישראל ישובו מן הגלות) רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: מתים שהחיה יחזקאל עלו לארץ ישראל, ונשאו נשים והולידו בנים ובנות. עמד רבי יהודה בן בתירא על רגליו ואמר: אני מבני בניהם, והללו תפילין שהניח לי אבי אבא מהם.' (בבלי סנהדרין צ"ב)

תוכלו להעזר בדברי הרד"ק: 'זה ענין הזה הראה לו הקב"ה למשל כי בני"י יצאו מהגלות שהם בו והם בו כעצמות היבשות על דרך משל. או הראם לו זה להראות לו שעתיד להחיות מתי ישראל בעת הישועה כדי שיראו גם הם בישועה.'

4 חזון העצמות היבשות:

א) לחזון העצמות שני חלקים: משל (א-י) ונמשל (יא-ד) השוו בין הנבואה הראשונה על העצמות (ד-ו) לבין קיומה (ז-ח). איזה שלב חסר בביצוע ומדוע?

ב) מדוע יש צורך בנבואה מיוחדת ונפרדת על הרוח? השוו לשני השלבים בתיאור בריאת האדם בבראשית ב', ובדקו את שני השלבים המקבילים בנמשל (יב-יג, ד). מהי לדעתכם משמעות פיצולם של שני השלבים בגאולת העם?

5 הנבואה בפסוקים טו-כח עוסקת באיחוד שתי הממלכות, וכוללת גם כן משל ונמשל. עיינו בפירושים הבאים ובדקו מהם שני העצים במשל ומה משמעות איחודם לפי כל פירוש:

ריק"ם (אבי הרד"ק): 'אמר לו שיקרב שני העצים ויתחברו יחד ויעשו עץ אחד במעשה נס.'

חנן פורת, מעט מן האור לבמדבר: 'נראים הדברים... שאיננו עוסקים כאן בקרשים דוממים אלא בעצים חיים, ומעשהו של יחזקאל הינו מעשה הרכבה בוטנית בין העץ התחתון - ה'כנה', ובין העץ העליון, ה'רוכב', למען יהפכו להיות במרוצת הזמן עץ אורגני אחד... ההרכבה בין שני זנים בני משפחה אחת מגמתה למצות את הכח המיוחד בכל זן... הכנה נלקחת מעץ בעל כח חיות עז, ואילו הרוכב העדין והמפונק יותר מורכב על הכנה ומניב פרי הילולים משובח. הכנה והרוכב נזקקים אפוא זה לזה...!'

רחבות ומענה לשאלות: מתן על הפרק "מתן על הפרק" perek.matan@gmail.com

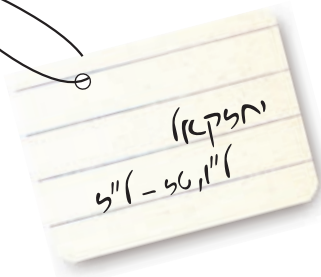

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רעננר
The Sadie Renner Women's Institute for Torah Studies

התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

© כל הזכויות שמורות. מתן על הפרק. מתן ירושלים • טל': 02-5944555

המרכז ללימודי תנ"ך

6 קיים דמיון מילולי ורעיוני בין שתי הנבואות בפרק: השווי בין תיאור העצמות בפסוק ז לתיאור העצים בפסוק יז ובין תיאור הגאולה בפסוק יב לתיאור בפסוקים כא-כב, תנו דעתכם גם לדמיון הצלילים בין 'עצם' ל'עץ'. נסו לשרטט את שלבי גאולת האומה העולים מצירוף שתי הנבואות.

הרחבה

חזון העצמות היבשות

תחריט של גוסטב דורה
(מתוך אתר ויקיפדיה)

קישורים בנושא:

סרטון על חזון העצמות היבשות: <http://www.youtube.com/watch?v=nU5L1Y847wU>
שיר של עמיר בניון על העצמות היבשות: <http://flix.tapuz.co.il/v/watch-3661540-.html>

"וַיִּבְיֵנוּ בְּמִקְרָא" < לקט ביאורי מילים ליחזקאל פרק ל"ו

פרק ל"ו (לא) ונקטתם בפניכם על עונותיכם ועל תועבותיכם: גם בעת הגאולה תזכרו את חטאיכם ותהיו בזויים בעיניכם בגללם.

(לח) כצאון קדשים כצאון ירושלים במועדיה כו תהינה הערים החרבות מלאות צאן אדם: ערי ישראל החרבות ימלאו אדם, כשם שירושלים מלאה צאן רב לקרבנות בתקופת המועדים.

מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רעננברג
The Sarah Renner Women's Institute for Torah Studies

התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

© כל הזכויות שמורות. מתן על הפרק. מתן ירושלים • טל': 02-5944555

המרכז ללימודי תנ"ך

הרחבות ומענה לשאלות: perek.matan@gmail.com מתן על הפרק "מחן על הפרק" [f](https://www.facebook.com/perek.matan)